

Crec recordar que en una ocasió vaig deixar escrit i publicat que tenia per costum —cada matí, dia rera dia— de començar la lectura de l'AVUI per l'article de l'Espinàs. M'agrada el seu estil i m'interessen els temes dels quals s'ocupa.

He pogut comprovar que som molts els qui coincidim en aquesta apreciació, i si això ocorre dins el cercle que m'és habitual, considero de pura lògica que deu passar el mateix en una colla d'altres. Sovint, en converses entre amics, hem arribat a una idèntica conclusió: és difícilíssim sostenir el to, mantenir el nivell de qualitat i saber atreure quotidianament el lector, en un article de llargària considerable.

No dic això per afalagar l'Espinàs, que no ho necessita de ningú ni és de les coses que el fan feliç. Penso que més aviat l'amoïnen... Però passa que, ni que sigui per una vegada, he de posar objeccions al seu *A la vora de...* del proppassat dia 12.

Referint-se a la retirada d'en Cesc com a dibuixant de col.laboració diària, l'Espinàs vacil.la en qualificar aquesta feina. Acudits? Ninots? Dibuixos? O què? Afegeix que en l'entrevista que va sostenir amb en Cesc dins el programa *Identitats*, en formular les preguntes esmentades a l'entrevistat, aquest va contestar-li que hi ha un mot en anglès, *cartoon*, que defineix exactament la feina de l'humorista gràfic, però que és una paraula que no té equivalent en català ni en castellà. *Cartoonist* seria, doncs, l'ofici que acaba d'a-

el davantal de pere calders

Salut, ninotaire!

bandonar en Cesc.

Jo demano la paraula per protestar a les bones. En català no tan sols tenim el mot *ninotaire*, sinó que comptem amb una gloriosa tradició dins el gènere. És més: m'atreveixo a dir que hem tingut, almenys, un ninotaire que pot figurar entre els millors del món, en Xavier Nogués, que va utilitzar el pseudònim *Babel* en les seves col.laboracions a la premsa. En Xavier Nogués no va haver de manllevar mai a cap idioma foraster mots més expressius que el de *ninotaire* per definir un dels aspectes de la seva activitat artística. Va publicar diversos llibres on les il.lustracions tenien el principal protagonisme. Un d'aquests llibres porta el títol, precisament, de *50 ninots*. Ha estat reeditat diverses vegades i crec que és una veritable obra mestra.

És oportú de recordar que, en èpoques de més vitalitat de la nostra premsa periòdica, comptàvem sempre amb uns quants ninotaires excel.lents, molts d'ells (val a dir-ho ni que sigui de passada) també amb vocació de pintor. En Cesc hauria fet molt bon paper entre ells, i ells no haurien desmerescut d'en Cesc. També és just de reconèixer que un ninot diari amb acudit, igual que un article diari, requereixen un esforç que pot arribar a ésser esgotador.

Però volia dir més que això. L'article de l'Espinàs i l'opinió d'en Cesc m'han fet present un problema que ens hauria de preocupar cada vegada més. El nostre idioma està exposat a perills tant o més greus que la invasió de barbarismes o l'enquistament d'arcaïsmes.

Fa poc, un lector d'un dels nostres diaris preguntava en una carta al director què volia dir la paraula *sòmines*. El dubte d'aquest comunicant va motivar un intercanvi d'opinions que demostrava un fet desolador: la nostra llengua s'empobreix, en un procés rapidíssim, i anem perdent paraules pel camí que es fan incomprendibles de pares a fills, gairebé a mig passar d'una generació a l'altra.

Hi ha un senzill experiment que es pot fer a casa, a condició de tenir-hi família formada. Els grans poden preguntar als petits si saben el significat de les següents paraules: gameu, dropo, xitxarel.lo, nyicris, nyèbit, tòtila, ganàpia, senderi, matusser, garrepa, pallús, canyiula, banau, enze, taujà, tabalot, escanyolit... Se m'acaba l'espai i en tinc feta una llista llarga. Però amb aquesta mostra n'hi ha prou. Eren paraules vives cinquanta anys enrera, que han caigut en desús. És probable que algun fill o algun nét, quan li aclarim la qüestió, ens digui que en anglès hi ha un mot que defineix exactament la paraula catalana que ara resulta indesxifrabla.

Pere Calders